

Minden díszlet „egynyári”

Utómunkálatok a szabadtérin

Kihunytak a reflektorok, kedden este utoljára hangzott fel a fanfárszignál. A János a vitéz előadásával búcsúzott a közönség is az idei szabadtéri játékoktól. Ezekben a napokban a fesztiválirodán értékelik az elmúlt nyár eseményeit, számfektetnek, statisztikákat, leltárakat készítenek — oda-künn a téren pedig pakolnak szortírozni, tárolnak. **Vastagh Attilával**, a szabadtéri műszaki igazgatójával, ezekről, a közönségnek csöppet sem látványos, szürke hétköznapi teendőiről, az utómunkálatokról beszélgettünk.

— Az utolsó előadás után huszonnégy órával kezdődik az „emésztés”. Szeptember végére készülünk el, akkorra áll vissza a Dóm tér évközi rendje.

— **Mi lesz a díszletek, kellékek sorsa?**

— Általában szétbontjuk. Ha néhány év múlva újra be is mutatják a darabot, biztos, hogy más színpadképpel. Így tulajdonképpen minden díszlet „egynyári”. Azokra az elemekre, amelyeket a későbbiekben fel tudunk használni — lépcsők, hidak —, nagyon vigyázunk, gondosan eltesszük „télire”. A jellegzetes, vagy kevésbé időálló darabokat pedig egészben, vagy szétbontva értékesítjük. Néhányat közülük közművelődési intézményeknek ajándékozunk.

— **Nem sajnálják a ropant költséggel, fáradsággal előállított szcenikai elemeket?**

— Így is megcsinálták a magukat. Látták annyian, mint egy-egy hónapokig, fu-

tó kőszínházi repertoárdarabot. A színház egyébként is viszonylag gyorsan létrehoz valamilyen alkotást, ám az ugyanolyan gyorsan le is tűnik. Fokozottan így van a szabadtéri produkciókkal. Ilyen rövid idő alatt, ilyen hatalmas tömegnek mutatni valamit — különleges erőfeszítéseket követel. Ehhez pedig összehangolt csapatmunkára van szükség.

— **Allandó stábbal dolgozik?**

— Az „örökös tag” én vagyok egyedül; minden évben másokból tevődik össze a közepes üzemnyi — mintegy 220-250 — műszaki ember. A nyolcféle szakmával többnyire visszatérnek. Ide rugalmasan gondolkodó és cselekvő embereket várnak. Persze kell egy kis „öngyógyítás” is, a színház varázsa, amely idehúzza őket, mert egyáltalán nem keresnek olyan jól, mint a többiek. A világosítók például naponta 187 forintot kapnak, ezért esetleg 10-12 órát is dolgoznak.

— **A szorgos munkának szemtanúi lehettünk az elmúlt hetekben.**

— Igen, a lakatos-, festőmunkát kinn végezzük, szabad ég alatt. Ideiglenesen. Az ötvenes évek óta... Az asztalosműhelyt az új SZOTE-klubban rendezhetjük be májustól szeptemberig. A napokban a lelató alá kerülnek a gépek, szerszámok.

— **És a díszletek, jelmezek?**

— Az előadások között félreállítjuk őket a színpad mellé. A szabadtéri nyári

raktára tulajdonképpen közterület. Ami abból a szempontból jó is lehet, hogy a járókelők bepillanthatnak a színházi világba. Elkeserítő viszont, hogy például a „felépésre” váró Iluska-szobor csak át egyszerűen lenyiszszantották. A János a vitéz figuráj valószínűleg óvodakerteket díszítenek majd — amíg szét nem áznak az esőben. A jelmezeket pedig később is felhasználjuk, addig a jobb oldali templontorony szolgá ruhásszekrényül. Természetesen minden évben leszereljük a lámpákat, hangberendezéseket. Ládkba csomagoljuk a 170 reflektort, a 2400 hangszórót, a hálózati rendszert. Ezeket — s a lámpák vezérlőszertalkáját — a színpad alatti helyiségekben tároljuk a következő évadig.

— **A szétszerelésről jut eszembe: sokat hallani a tervezett új, mobil nézőtéréről...**

— Az ezzel kapcsolatos teendők valóban csak a tervezés stádiumánál tartanak még. 1986 júniusára készülnek el a tervek, addig egyetlen szöveget sem ütnek be. A munkát egyébként úgy képzeljük el, hogy kipróbálunk minden kis részletet, mert mielőtt hozzálátnánk a kivitelezéshez, ki kellene derülni minden hátránynak. Ne legyen vita azon, hogy valami rossz, és tervezzük újra — ne húzódjon idő az esetleges átdolgozással. Komplex feladat: úgy kell komponálni a hangosítást, a fényt, a tartószerkezeteket, hogy harmonizáljanak a műemléki környezettel.

Varjú Erika

Levéltári ismertető

Európa csaknem mindegyik országa közreműködik a Budapest Fővárosi Levéltár készülő kiadványa: a Buda és Magyarország török uralom alóli felszabadítására vonatkozó levéltári ismertető megírásában. Főleg a fővárosok levéltárai vesznek részt e nemzetközi együttműködésben. Kapcsolatuk ugyanis a Fővárosi Levéltárral régi keletű.

Műszakiak

A számítástechnikáról

A MAV Számítástechnikai Üzeme szegedi területi üzemegysége vezetőjével, **Kojnok Jenővel** és a rendszerfejlesztési csoport vezetőjével, **Papp Lászlóval** beszélgettünk a számítástechnika hazai helyzetéről és szegedi sajátosságokról.

— **Mennyiben tartoznak a műszakiak közé a számítástechnikát művelők?**

P. L.: — Az erre a kérdésre adott válaszban kulcsszó a mikroprocesszor-technika. Enélkül ma más szintet lehetetlen gépet eladni. Ezek a gépek a kifejlesztett szoftver rendszerekkel együtt igazán értékesek. Ugyanakkor a hazai számítástechnikára jellemző a témánkénti területi szeparáltság. Ennek az elválnak a legfőbb oka az, hogy míg a mikroprocesszorok a szabadalmakban összefonódnak a hardverrel, addig a szoftverek szerzői jogot élveznek.

— **Mekkora előny ezen a területen a szerzői jog?**

P. L.: — Sokkal több fantázia lehetne benne, mint amennyire ma kihasználják. Jó példa a Videoton. Ott a főmunkaidőben alkotott szellemi termékkel néhányan évi 60-80 ezer forint többletjövedelemhez jutnak a szerzői jog révén. Erdekeltté lehetne tenni az egyént abban, hogy a főmunkaidőben olyan terméket alkosson, amely más gazdálkodó egységek számára is hasznosítható. Így eladható, és az árából részesülhetne a szerző. De ha valaki gémmkázik, a munkaadója számára végzett munka közben nem fogja keresni az eredeti megoldásokat. Tehát létezik egy jó jogi forma, ami ha nem éppen a kisvállalkozások bevezetésével együtt jelenik meg, sokkal hatásosabb lehetne.

— **— Az előbb már szó esett a számítástechnika különböző területeinek elszigetel-**

Budapesten

Emléktábla-koszorúzás

Születésének 90. évfordulójára alkalmából szerdán, a Bizottságának, a Magyar Káoszmozgalmi Panteonjában megkoszorúzták **Boross F.** Lászlónak, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalmat kiemelkedő személyiségének az emléktábláját. A megemlékezés és a kegyelet

virágait a Magyar Szocialista Munkáspárt Budapesti Bizottságának, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságának, valamint a Magyar Újságírók Országos Szövetségének a képviselői helyezték el **Boross F. László** emléktábláján. (MTI)

déséről. Ezenkívül, hogyan lehetne jellemezni e szakterület hazai helyzetét?

P. L.: — Ma már sokan művelik a számítástechnikát. Talán kevesebben vannak az igazi szakemberek, mint akik magukat annak tartják, illetve a környezetük így tart számon. Az idegen területekről jöttek új friss szempontokkal ragyogó programok elkészítésére lehetnek képesek. Több helyen nagyok a nehézségek az adott feladatra alkalmas gép kiválasztásánál. Ez látványos bukások oka lehet. Rengeg a párhuzamos fejlesztés. A tipizálás, a szabványos szoftverek kialakítása még igazságtalanság, gyermekcipőben jár idehaza. De már beszélhetünk számítástechnikai kultúráról.

— **Papp László a mikro-számítógépes klubot is vezeti. Tehát a számítástechnika népszerűsítéséért is dolgozik?**

P. L.: — Azt már elértük, hogy mindenki felfigyelt az új technikára. A megismerésben megértjük az első lépéseket. A propaganda a legnagyobb hatással a fiatalokra volt. Az idősebbek közül is sokan elkezdtek az ismerkedést, de aztán többen rádöbbentek, hogy idegen területre tévedtek. Az az ember, aki elvégez egy tanfolyamot, még nem szakember. Ezt neki és a környezetének is tudomásul kell venni. Ebben az ismeretterjesztési formában sokan jó üzletet láttak, így lett meg lehetőségek vegyes az oktatás minőségére. Valami eredménye az ismeretterjesztésnek az ellentmondások ellenére már látszik. A kluboknak az is a feladatuk lenne, hogy ne csak a laikusoknak adjanak új ismereteket, de segítse a szakmában dolgozó tapasztalatainak kicserélését is.

K. J.: — A mikroszámítógépes klub foglalkozásai a Típpék és trükkök címmel rendezett foglalkozásoknak. Erre sikerült két-három alkalommal a szakembereket nagyszámban becsalogatni.

— **A klub bázisa volt a TV-Basic tanfolyamnak is.**

P. L.: — A jelentkezőknek a fele jelent meg a vizsgán. A megjelentek harmada válaszolt a kérdésekre sikeresen. Segédeszköznek nem ártott volna előzetesen egy mintakérdéseket tartalmazó gyűjteményt összeállítani. Jó lett volna, ha a vizsga előtt is van valamilyen megmértetés. A Primokat használhatták a felkészülésnél a vizsgázók, de kellett volna hozzájuk a tanári segédlet is. Az ilyen formájú számonkérésen lehet, hogy sok szakember is megbukott volna.

— **Mennyire van verseny ma idehaza a számítástechnika területén?**

K. J.: — Ma idehaza is több cég épít számítógépet. De kevés az igazán komoly gép, amihez megfelelő szerviz is kapcsolódik. A kínálatban a laikus felhasználó nem tud eligazodni. Igazán jó személyi számítógépet egyik gyártó sem dobott a piacra. A Primo öt

évevel ezelőtt jókor jött volna. Ma túlságosan drága, és túl keveset tud. Közben megjelentek a nyugati gyártmányú, viszonylag olcsó kisgépek. Részegységként megvásárolva fogyasztóként is elszármolható. Például a Commodore gyártmányok a velük járó programokkal már egy komoly szoftvereknél valóban kialakult a verseny.

P. L.: — A monopóliumhelyzetben levő nagy cégek nem versenyeznek. Gyártják, ami a terveikben szerepel. Amit a Központi Fizikai Kutatóintézet és a Videoton termel, azt el is tudja adni. A kisvállalkozásban szoftvert gyártók között fordult elő néha „öldöklés”. Kevés a profi, komplex feladatok megoldására is képes szervezet. Akik csak általános és átlagos produktumokra képesek, panaszkodnak a megrendelési hiányra.

— **A számítástechnika jövőjét csapatmunka. Könnyen szerveződnek team-ek?**

P. L.: — Egy-egy adott feladatra össze lehet hozni csapatokat. Az már nehezebben alakul ki, hogy a tevékenységükhöz munkaszervezés és munkamódszerváltás, valamint az információ átadása is kapcsolódjon. Szegeden az egész felsőbb szintű szakembergárda széttagolódik. Egy vállalat — egy szakember rendszer van. Hiányoznak az olyan szervezetek, amelyek elérhető áron kiszolgálják a vállalatokat.

K. J.: — Olyan nagy összegért lehet egy feladatot ma elvégezteni egy külső vállalkozóval, amely egy szakember kétévi fizetése. Ezért a kis cégek is felvesznek egy embert. A szakmán belül a kisgép-nagygép elvételét nem igazi harc. Igazából a személyi számítógépek nagygepekhez való csatlakozását, és a távfeladatfeldolgozás lehetőségeinek szélesítését kell megoldani.

P. L.: — Szegeden sok a szakember az itt végzett évfolyamok jelentős százaléka itt maradt.

— **Ez a sok szakember legalább néha összeül-e vitatkozni mondjuk azért, hogy egy kicsit közelebb jussanak az országos horderejű dolgok megszületéséhez?**

K. J.: — Az utóbbi években sokat változott a piaci helyzet, és ezzel együtt az üzletpolitika is. Az eltávozott ügyfelek helyett újakat kellett szerezni. Ma információt mindenki saját maga gyűjt saját magának. A cégek kapcsolatában az emberi kapcsolatok a meghatározók. A viták csak a magánbeszélgetésekre korlátozódnak. A gémmkák és a személyi gépek megjelenésével gyakorlatilag szétforgácsolódtak a szakmai kapcsolatok.

P. L.: — A klubban szerveztünk fórumot kisvállalkozóknak. Ott mindenki csak kérdezt, de saját eredményeiről nem akart beszélni. Addig még nem jutottunk el, hogy a hasznos kooperációt elképzelhetőnek tartjuk.

Böle István

Családi vészkijárat

Színes, szinkronizált lengyel film. Írta: **Andrzej Mularczyk**. Fényképezte: **Stanislaw Mosuk**. Zene: **Jerzy Matula**. Rendezte: **Roman Zaluski**. Főbb szereplők: **Bozena Dykiel, Jerzy Michotek, Maria Glatkowska**.

Régi, félegális meggyőződésem, hogy tágabb-speciális hazánkban, Közép-Európában minden más. Nemcsak a táj, nemcsak a társadalom, nemcsak az emberek — de szinte még a levegő, a csókok íze, az álmok súlya, a vágyak ereje is. És még mielőtt bárki holmi gyanús rosszízű misztifikációval vádolna, sietek hozzátenni: ezt a — nem cinikus értelemben vendő — egzotikumot elismerten igen magas művészi színvonalon cseh-szlovák, magyar, újabb jugoszláv — és lengyel filmek sorozata tükrözte és tükrözi.

A fentiekből roppant logikus a következtetés: ami ebben a **Roman Zaluski** filmében jó — az éppen az, ami benne hamisítatlanul, mélyen és igazán közép-európai. Hiszen ugyan mi emelhet egy erőteljesen közép-műfajú vigjátékot a szabványátlag fölé, ha nem ama bizonyos szociális töltet, amely most is úgy van jelen, hogy a látszatházasság-megvásárolt és gyanús vőlegény-papucsférj-háziasárgány ne jöjjön a kőkoroszáki vigjátékelemet ha észrevétel nélkül hagyni nem is, de jelentékeny részben semlegesíteni tudja.

Már az első percek láttán valami furcsa megnyugvással sóhajthatunk föl: a nem éppen pasztellszínek, a kopott tűzfalak, a hatalmas-kodó primitív bronzra-nyelven hangoskodó, nagy-

darab káderasszonyosság, a rendőr, a seftelő, az egész milió — itthon vagyunk, dőlhetünk hátra megkönynyebbülten a karosszékben. Az sajnos nem derül ki, vajon az 1980 előtti vagy utáni Lengyelországban játszódik-e a történet, de a speciálisan lengyel társadalmi feszültségeket érzékeltető jelenetek (az egyház szerepétől az ellátási helyzetig s a vezetői stílusig) oly szervesen fonódnak össze egy „össz-közép-európainak” nevezhető ábrázolásmóddal, hogy az ironikus társadalomkritika és a komédiái keretbe bújtatott korpé láttelepe egyféle „aktuális időtlenséget” biztosít. Még akkor is, ha azon jócskán lehetne vitatkozni, mennyire tompítják a szatirikus közelítésmód borotvaéleit, akár a kevésbé plasztikus figurák (például Dorota, a megesett és a feddhetetlen káderéletmód bizonyítása érdekében kényszerházasított leányzó alakja) — akár a tradicionális komédiázás paneljei. Mindazonáltal: nem ez az igazán fontos.

A fontos, azt hiszem (például) a következő kedves kis snitt: férjürem túrelmetlenül követeli az újságokat, azok nélkül ő nem tud megenni, mondja. Leánya szolgálatkészen, sietve hozza is a lapokat. „A sajtonál jobban, semmi sem szigetel” — mondja hősünk, majd akkurátusan csizmájába gyúri a friss nyomdai termékeket... Ez a mondat, ez a jelenet csakis a mi tájainkról származhat. Ahol egyébként azért ennyire nem is rossz a helyzet. Hiszen mindezt láthatjuk egy — igaz, távolról — **sem Wajda- vagy Kawalerowicz-műveket** idéző —

„középjá” lengyel alkotásban. És ami a fő: láthatunk ennél sokkal külön dolgokat is, ennél sokkal különb, de végső soron ugyanígy és ugyanannyira tágabb-speciális hazánkat, Közép-Európát reprezentáló filmekben. A **Családi vészkijárat** szintén eme egzotikum, bár kisebb formátumú, mégiscsak édes gyermeke. Ezért lehet szeretni.

Djmonkos László

Szombaton, Szegeden

Közlekedésbiztonsági vetélkedő

A Magyar Autóklub Csongrád megyei szervezete és a Közlekedésbiztonsági Tanács augusztus 24-én, szombaton a „Ki a legügyesebb járművezető és gyalogos” jelmondat jegyében vetélkedőt rendez. A versenyre reggel 7.30 és 8.00 óra között lehet jelentkezni Szegeden, az Autóklub székházában, a Kossuth Lajos sugárút 112-ben.

Indulhatnak a versenyzők: személygépkocsival, vagy motorkerékpárral, a harmadik kategóriában pedig segédmotorosok, kerékpárosok és gyalogosok jelentkezését várják, akiknek csak elméletben kell bizonyítaniuk a közlekedési szabályok alapos ismeretét. Az autósok és a motorkerékpárosok a gyakorlatban is **összemérik** tudásukat.

A délelőtti selejtező után a legjobb tíz személygépkocsis vezetője az Árpád téren folytatja a vetélkedést. Onnan ugyanis a televízió egyenes adásban az ország másik három helyszínével egyidőben a döntőt, mely része az egész napos, Hétvége című műsornak.

Már a délelőtti versenyen értékes ajándékokat nyerhetnek a kategóriánkénti legjobbak. A tévé nyilvánossága előtti vetélkedésnek magnórádió, hordozható televízió és autórádió a tétje. Az érdeklődők mindkét helyszínen 20 százalékos kedvezményrel léphetnek be az Autóklubba. Lehetőség lesz emblémás emléktárgyak, ajándékok vásárlására is.